

Vlaanderen
is erfgoed

Archeologische zones in historische stadskernen

Agentschap
Onroerend Erfgoed

onroenderfgoed.be

De Vlaamse overheid stelt de historische kern van jouw stad als archeologische zone vast. In deze folder lees je hoe die vaststelling verloopt en wat dat voor jou betekent.

Het geheugen van de stad

De ondergrond van elke historische stad in Vlaanderen bevat diep gelegen lagen met talloze bewoningsresten, soms metersdik. Ze vormen het gigantische geheugen van haar geschiedenis, een geheugen dat enkel ontsloten en ontrafeld kan worden door archeologisch onderzoek.

Een archeoloog lijkt een beetje op een detective die lang na de feiten reconstrueert wat er juist gebeurd is: wie woonde hier, wiens voorwerpen zijn aangetroffen, welk huis stond er, waarom werd een gracht gegraven? De archeoloog graaft in de bodem naar getuigenissen van wat mensen in het verleden uitrichtten, maar vindt in regel

vooral vlekken in de grond, en wat resten verborgen tussen het puin uit vervlogen tijden. De archeoloog behoort tot een wetenschappelijk team dat de sporen in kaart brengt en onderzoekt, en de resten in het labo laat doorlichten. Hoe versnipperd ook het bewijsmateriaal, de inzichten zijn dikwijls verrijkend.

De zorg voor dit erfgoed houdt in dat bij grote bouwwerken de sporen in de ondergrond eerst door archeologen worden opgegraven, zodat ze dit stukje geheugen van ons gemeenschappelijke verleden kunnen registreren en documenteren vooraleer het definitief uitgewist wordt.

Middeleeuwse Vlaamse steden uniek in Europa

Samen met Noord-Italië neemt Vlaanderen een unieke positie in als oudste verstedelijkte regio in Europa. Vlaanderen is geografisch erg gunstig gelegen. Het gebied aan de Noordzee telt talrijke bevaarbare

rivieren en zeer vruchtbare landbouw- en veeteeltgebieden. Deze ligging en een voordelig politiek klimaat met machtige lokale heren, zorgden er voor dat zich in Vlaanderen tussen de 10de en de 12de eeuw een netwerk van steden kon ontwikkelen. De grote economische bloei die vanuit deze stedelijke dynamiek ontstond, zorgde voor grote welvaart, maar ook voor een totaal nieuwe levensstijl, met de opkomst van de stedelijke burgerij. Deze ontwikkelingen stimuleerden de bloei van ambachten en internationale handel met heel Europa. Het gevolg was het ontstaan van een rijke en hoogstaande stedelijke cultuur.

Jouw stad als archeologische zone

Ook jouw stad herbergt unieke sporen van dit rijke verleden. Dat bodemarchief moeten we koesteren. Verkavelingen en infrastructuurwerken zijn noodzakelijk voor de ontwikkeling van onze ruimte, maar zonder het te willen, vernielen ze ook ons bodemarchief. Daarom stelt de Vlaamse overheid de historische kern van jouw stad vast als een archeologische zone.

Zo bieden we rechtszekerheid aan eigenaars, ontwikkelaars en lokale besturen en verzekeren we dat er bij toekomstige aanvragen van bouw- of verkavelingsvergunningen, met ingrepen in het bodemarchief van meer dan 100m²,

eerst een archeologisch vooronderzoek plaatsvindt. Als er archeologische sporen en resten aanwezig blijken te zijn, zullen archeologen ze documenteren en verzamelen voor verder onderzoek. Zo leren we het verhaal van het boeiende leven in de historische steden in Vlaanderen steeds beter kennen en begrijpen. Meer informatie over de archeologische zone in jouw stad en in andere historische stadskernen vind je in de inventaris van archeologische zones

www.onroerenderfgoed.be

Vaststelling van archeologische zones

Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 trad op 1 januari 2015 in werking. Vanaf nu kan de inventaris van archeologische zones geheel of gedeeltelijk vastgesteld worden. **Wat wordt er vastgesteld? Een plan waarop de historische stadskern nauwkeurig is aangeduid, samen met de benaming van de historische stadskern en een beknopte beschrijving.**

Een openbaar onderzoek vooraf

Over de historische kernen die de Vlaamse overheid als archeologische zone wenst vast te stellen, wordt eerst een openbaar onderzoek ingericht. Zo krijgt iedereen de kans om opmerkingen of bezwaren te maken.

De intentie om de historische stadskernen vast te stellen wordt gecommuniceerd via:

- » de website van het agentschap Onroerend Erfgoed
- » een bericht in het Belgisch Staatsblad en in drie Belgische dagbladen;
- » in elke betrokken stad: een affiche en een aankondiging op de stedelijke website.

Het openbaar onderzoek loopt 60 dagen vanaf de datum van bekendmaking. Bin-

nen die termijn kan je de inventaris raadplegen op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed www.onroerenderfgoed.be. Beschik je niet over internet, dan kan je de inventaris raadplegen in het hoofdkantoor van het agentschap Onroerend Erfgoed Koning Albert II laan 19 bus 5, 1210 Brussel.

Opmerkingen en bezwaren over feitelijkeheden (het plan met de aanduiding, de benaming en de beknopte beschrijving) bezorg je aan het agentschap Onroerend Erfgoed, t.a.v. Team administratie en procedures, Koning Albert II-laan 19 bus 5, 1210 Brussel. Dit doe je ofwel via een aangetekend schrijven, ofwel met een afgifte tegen ontvangstbewijs.

Alle opmerkingen en bezwaren worden verwerkt en bezorgd aan de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE) die de minister adviseert. De uiteindelijke beslissing ligt bij de minister. Zodra de minister het Ministerieel Besluit tot vaststelling ondertekent, zijn de erin vermelde archeologische zones vastgesteld.

Gevolgen van de vaststelling

Vanaf de ondertekening zijn voor elke burger enkele rechtsgevolgen van kracht.

1. Ben je eigenaar van een perceel dat gelegen is in een historische stadskern en wens je dit te verkopen of te verhuren voor meer dan 9 jaar,

in te brengen in een vennootschap, een erfpacht of opstalrecht of op een andere wijze de eigendom over te dragen? Dan moet in de overeenkomst verwezen worden naar de vastgestelde inventaris en de rechtsgevolgen. In de meeste gevallen zal de notaris hiervoor zorgen. Als je zelf een overeenkomst opmaakt, vind je meer informatie over deze informatieplicht via:

www.onroerenderfgoed.be

2. je moet een bekrachtigde archeologienota toevoegen bij jouw aanvraag wanneer je:

- in het kader van een verkavelingsvergunning, een aanvraag doet waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft, 300 m² of meer bedraagt en waarbij de betrokken percelen geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in de archeologische zone;

- in het kader van een stedenbouwkundige vergunning, een aanvraag doet waarbij de totale oppervlakte van de bodemingreep 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 300 m² of meer bedraagt én de betrokken percelen geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in de archeologische zone.

Wanneer je dus een stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning nodig hebt, informeer dan even bij de stad of je vooraf een archeologisch vooronderzoek moet inplannen. Je kan ook de decentrale diensten van

het agentschap Onroerend Erfgoed contacteren.

Naast vastgestelde archeologische zones zijn er ook beschermde archeologische sites. Voor de beschermde archeologische sites streven we een maximaal behoud ter plaatse na. Bovendien gelden in beschermde archeologische sites bijkomende rechtsgevolgen. Meer informatie over beschermingen vind je op:

www.onroerenderfgoed.be

Onroerend Erfgoed is een agentschap van de Vlaamse overheid. Het biedt een geïntegreerde dienstverlening bij alle vragen over onroerend erfgoed in Vlaanderen. Voor informatie over dossiers, vergunningen of financiële steun kun je steeds terecht bij een van de decentrale diensten van het agentschap. Bij de hoofdzetel kun je terecht met vragen over beschermingen, over het inventariseren of over het beleid rond onroerend erfgoed. Op de website :

www.onroerenderfgoed.be vind je extra informatie en kan je ook de brochures over het Onroerend erfgoeddecreet raadplegen.

Onroerend Erfgoed (hoofdzetel)
Havenlaan 88 bus 5
1000 Brussel
T +32 (0)2 553 16 50
info@onroerenderfgoed.be
www.onroerenderfgoed.be

Antwerpen

Anna Bijnsgebouw
Lange Kievitstraat 111-113, bus 53
2018 Antwerpen
T 03 224 62 10 | F 03 224 62 23 |
antwerpen@onroerenderfgoed.be

Hasselt

Hendrik Van Veldekegebouw
Koningin Astridlaan 50, bus 1
3500 Hasselt
T 011 74 22 20 | F 011 74 22 39 |
limburg@onroerenderfgoed.be

Gent

Virginie Lovelinggebouw
Koningin Maria Hendrikaplein 70, bus 91
9000 Gent
T 09 276 24 40 | F 09 265 46 00 |
oost-vlaanderen@onroerenderfgoed.be

Leuven

Dirk Boutsgebouw
Diestsepoort 6, bus 94
3000 Leuven
T 016 66 59 00 | F 016 66 59 05 |
vlaams-brabant@onroerenderfgoed.be

Brugge

Jacob van Maerlantgebouw
Koning Albert I-laan 1.2, bus 92
8200 Brugge (Sint-Michiels)
T 050 24 81 50 | F 050 24 82 05 |
west-vlaanderen@onroerenderfgoed.be

Ons beleidsveld staat niet stil, onze regelgeving evolueert. Het agentschap Onroerend Erfgoed kan niet garanderen dat de informatie uit deze folder actueel is op het moment dat je het leest. Kijk voor de meest actuele informatie altijd op onze website www.onroerenderfgoed.be